

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Október 13-dikán, 1820.

S i c i l i a.

Minekutánna a' Fenice nevű Ujság, mint a' mult kedden kijött Magyar Kurirban a' Nápolyi czikkely alatt közöltetett, azon resultátumokat kiadta volna, mellyek a' Nápolyba küldetett Palermói követtség 's a' Nápolyi Országlószék között folyt alkudozásoknak következtetések, végezetre közli a' Palermói Provisoriai Fő Juntának azon végzését is, melly által Sept. 11-dikén meghatározott: Hogy Herceg Pantellariának, mint ezen követtség' vezérlojének, 's a' követtség' minden tagjainak a' Sicilii nemzeti nevében köszönynek-meg a' sziget' függetlenségének 's a' Spanyol Constitúciónak megtartattatásokra nézve tett fardozásaikat, és hogy nyilatkoztassák ki: Hogy ezen követtség magát a' haza eránt nagyon érdemesítette, 's ezért örökös háladatosságot érdemel.

Spanyol Ország.

Minekutánna a' Majorátusoknak eltöröltetését illető vetekedések a' Cortesek' gyűlésében három napokig tartottak volna, végezetre September 14-dikén vokolás igazította-el a' dolgot. Ha a' Király meg találja a' Cortesek' végzését erősíteni, úgy ezen-túl csak eladattatható jószágok fognak Spanyol Országban találtatni. Az Országlószék' ellenzője a' Majorátusok'

tellyes eltöröltetésének, melyhezképpest ha most a' Király jónak találánda a' Cortesek' végzésére Vétót irni, úgy a' Cortesek ezen tárgyat csak a' jövődö béli ülésekben vehetik ismét vitatás alá — 's ha ekkor ismét meg találják határozni, ekkor a' Király még egyszer megakadályoztathatja annak végrehajtását a' Vétó által. Hanem, ha a' Corteseknek harmadik ülésekben is meghatározatik: már ekkor osztán a' Király által lejendő megerősítés nélkül is törvényes erővel fog birai a' Cortesek' végzése. — Az első czikkely, mint azt a' Cortesek meghatározták, illy kifejezésekből áll: „Minden Majorátusok, Fideicommissumok, Patrónatusok, 's az ingatlan jószágokra nézve fennálló minden Substitúziók eltöröltettek, 's az eladattatható jószágok' sorába helyeztetődtek. (Ezen itt megnevezett négy féle jusok, mellyekről mondatik, hogy eltöröltettek, egy kifejezéssel Vinkulátzióknak neveztetnek).“ — Nagyon gyökeres vetekedések fordúltak elé ezen tárgy felett:

Gróf Toreno, az Elölülő, úgy ítélte, hogy nem jó leszen ezen tárgy eránt még most egész kiterjedésű végzést tenni, 's jó leszsz nevezetesen a' Grandeseknek megengedni, hogy a' 60,000 Dukatokat sellyül nem haladó Majorátusokat megtarthassák — a' melyből az a' jó fogna következni, hogy az ember a' közönséges vélekedésnek is eleget tenne, 's az-

után, majd 8 vagy 10 esztendőmúlva a rosznak radikális orvoslását is megtehetné. — Ezen vélekedésnek sokan ellene mondtak, 's úgy itéltek, hogy minden efféle Vinkulátziókat általjában el kell törlni. Martinez-Moreno azt mondta, hogy ha fel lehetne is tenni, hogy ezt Király ö Fige meg nem erőssíti, így is szükséges leszen a Corteseknek minden Vinkulátziók' eltörlését most meghatározni, azért, hogy a jövő esztendei ülésekben másodsor vehessék vitatás alá, 's a 3-dik esztendőben harmadikszor és végképpen. — Vitorika úgy beszélt; hogy ő is jónak találja a Vinkulátziók' eltörltetését, de úgy, hogy valamely közép út vétetődjék-fel reá, azért, hogy egyszeriben való eltörltetése által ne adjanak okot némelyeknek arra, hogy a Corteseket azzal vádolják, hogy a Monarkhiát fel akarják forgatni, 's ennek megakadályoztatására a Majorátusoknak fenntartatását kell kívánni. Felhozta, hogy Montesquieu is így vélekedett volna. — Mind ezek után abba egygyezett-meg a gyűlés, hogy voksolás által határozassék-meg a kérdés, még pedig úgy, hogy a tagok névszerént felszollittassanak 's úgy mondják-ki vótumjokat, melynek a lett a következése, hogy a 152 jelenlévő tagok közül 128-ezan minden Majoratusoknak eltörltetésére voksoltak, és csak 24-gyen ellenzettek. — Az Országlószék Ujsága mind azokat mind ezeket névszerént kihirdette.

Frantzia Ország.

A Monitörben kijött a Királyi Hercegné Berryné születésének 17 tanuk, a Királyi familiának minden tagjai, és sok más első rangú embereknek aláírásai által megerössített Aktája, a melyben

ezen nevezetek adattak az új Szülőitnek: Henri Charles Ferdinand Maria Dieudonné d'Artois, Duc de Bordeaux, petit fils de France (Ártéziai Henrik Károly Ferdinand Maria Deodatus, Bordeauxi Princz, Frantzia Ország Unokája). A Princzaszszony' születése reméntenül érkezett-el; és olly hirtelenül által-esett rajta, hogy még csak nem egyedül volt, mikor a Princz már világot látott vala: hanem azzal a jelenvalósággal 's bátorsággal birt ő Királyi Herczegaszszonysága, hogy maga megparancsolta, hogy a bábasági munkát (Operatiot) meg ne tegyék addig, míg legalább néhány tanuk meg nem érkezének. És ez így is történt, úgy hogy ezen bába-munka Marschal Suchetnek 's néhány ott a Thüillériában strázsáló nemzeti testörzőknek odahivattatások után 's jelenlétekben ment véghez, Sept. 29-dikén viradóra 2 óraker 35 minúta. A Király reggeli 5 óraker ment a Princzaszszonynak meglátására. Dél felé egész familiája által kísértetve a kastély templomába Te Deum éneklésre ment ő Felsege, 's mikor onnét szobáji felé vissza jött volna, látván az örvendező sokaságot a Thüilleria-kertben öszszegyülekezve örvendezni, ki ment a kastély folyásójára, 's ekképpen szollott fennhangon a sokasághoz: „Gyermekeim! a ti örvendezetek százszorta nagyobbá teszi az enyimet; egy gyermek született minnyájunknak számára; ezen gyermek egykor a ti atyátok leszen; e titeket szeretni fog, mint én és minden hozzám tartozók, szeretünk.“ — Ezen szavaknak hallására még nagyobb örvendezésre fokadott az öszszesereglett sokaság.

Éjjelre az egész város megvilágosított 's egymás hátán tolongott az örvendező sokaság.

A Páirkamara szorgalmatosan foly-

tatja az utóbbi öszszeesküvés' részesei után való vizsgálódásokat. Lyonban egy Párisból oda érkezett ifjú ember elfogattatván, mint mondják, nagyon fontos irásokat találtak nálla. Párisban is több személyek fogattattak - el Sept. 27-dikén, kik közül egy onnét jött tudósításban a' Követek Kamarája' tagjának Corcellesnek a' fja, Oberster Fabvier a' Marschal Marmont Stábjának Adjutánsa, és Combesieyes, volt Direktor és volt Senátor Sieyesnesnek valami testvére' fja, neveztetnek. — Berard nevű Batalion vezér is mostanság fogattatott - el a' Pairkamara' Biztossága' parancsolatjára.

Oberster Fabvieren és Bankós Combesieyesen kívül több másoknak elfogattatásáról is emlékeznek a' Párisi Ujságlevelek, de a' többeket csak neveik' első betűi által jelentik. Combesieyesről azt jegyzi meg a' Gazette de France, hogy egész egy jól megterhelt szekér irást vettek - el tőle 's vittek - be a' Luxemburgba megvizsgálás végett.

Sept. 30-dik napján illy Végzés jött ki a' Királytól: „Lajos, Isten' kegyelméből etc. Köszönetünket ajánljuk mindeneknek, a' kik ezen Végzésünket látják! Minthogy az Isteni Gondviselés, a' maga különös kegyelmessége szerént a' mi leghevesebb ohajtásunkat betöltvén 's népünk eránt illy nagy kegyelmet mutatván, megengedte, hogy Frantzia Ország' szerencsésjére a' mi dicsősséges őseinket igen szeretett unokánk' fjának a' Bordeauxi Herczegnek személyében felelevenülni szemlélhessük; és mi olly kívánság által lelkesítettvén, hogy ezen szívünknek illy becses történet, melynek a' Frantziák jövőndő sorsához nagyon szerencsés befolyása fog lenni, rendkívül való kegyelmünknek kiosztatása által is meginnepeltessék, 's egyszersmind a' Státushoz és

hosszánk mutatott szolgálatok megjutalmaztassanak, meghatároztuk, hogy a' következő Rendméltóságoknak kiosztatását tovább ne halaszszuk. Illy tekintetéből rendeltük és rendeljük, a' mi következik: — 1) Czik. A' mi Szent - Lélek Rendünk' Kommandátoraivá neveztetnek: a' mi Őcsénk Cardinális Luzerne, a' mi Őcsénk Cardinális Bausset, 's a' Bordeauxi Érsek és Abbe Montesquieu — 2) Czik. Ugyan ezen Rendünk' Ritteri - Commandátoraivá neveztetnek a' mi Őcsénk: Talleyrand, Luxemburg, Grammont, Aumont, Laval-Montmorency, Duras, Mouchy, Levis, Serent, és Dalberg Herczegek; Moncey, Victor, Macdonald, Oudinot, Marmont és Suchet Marschalok; de-la-Chartre, d'Avaray, és Decazes Herczegek; Marschal Marquis de Viosmenil, Marschal Marquis Beurnouville, Marquis Latour-Maubourg Victor, Marquis Vaubecourt, Marquis Desolles, Marquis Riviere, Marquis Caraman, Gróf Blacas, Laine, Minister De-Serre, Minister Báró Pasquier, és Gróf Descars Ferencz. Költ Sept. 30-dikán a' megváltásnak 1820-ik, 's országlásunknak 26-dik esztendejében. — Alairta:

„Lajos.

Sept. 19-dikén legkissebb külömbség nélkül mindeneket bebocsátottak a' gyermekágyas K. Herczegné' szobájába, az ő tulajdon parancsolatjából, hogy minden láthassa, a' kinek tettzik, a' Bordeauxi kis Herczeget, a' melly szerént Marschalok, Generálisok, egyéb tiszték, testörzök és köz katonák egyvelgest folytak-be az Üdvarhoz. — Minthogy a' Herczegné' lebetegülése, mint fennebb említettük, nem vélt hirtelenséggel történt, 's az ajtaja előtt álló testörző strázsa a' szobába valami zsihongást hallott-kü, 's nem tudván hogy ott benn mi baj legyen, előre tartott bajonét-

)(.

tal rohant-bé, mint a' Gazette-de-France erőssíti, a' Princzné' oltalmazására. — Születése után néhány óra mulva a' Thüillieria' folyasójáról is megmútatták az új szülöttet a' népnek, s valamint előbb a' Király, úgy azután Monsieur 's az Angoulemi Princz és Princzné is megmútatták magokat ezen folyasóról, s a' nép minnyájokat nagy örvendezéssel szemlélte. — A' betegágyas Herczegaszszony a' maga különös kassájából a' Párisi őrzősereghez tartozó minden altisztnek és közkatonának egy-egy Fran-
kot ajándékozott.

P o r t u g a l l i a.

A' Frantzia levelek szerint 's megnevezve a' Monitor szerint, a' melly egy Madridból Sept. 27-dikén költ tudósítást közöl, az Oportói Revolúzió a' fő városba Lisbonába is megérkezett a' Provisoriai Juntával egygyütt, a' melly Sept. 14-dikén Coimbrába, s innét azután Lisbonába is által költözött. —

A' Revolúziónak Lisbonában lett kiütése után itt is azonnal egy olly Junta formálódott, mint Madridban ezen esztendő' Mártziusának 9-dikén — hanem, mint mondják, ezen Jurta csak az alatt a' fel-tétel alatt vette által az eddig volt Régen-ség' hivatalát, hogy ezt az Oportói fő Juntának megérkezésével, ennek azonnal által fogja adni. — Az Interimális Junta' tagjai Lisbonában ezek: Herczeg Freire, Gróf S. Pajo, Gróf Resende, Cróf Pennafiel, General-Lieutenant Ace-do, és Braankump Hermány. — Más tudósítások szerint ezen két Junták egygyütt vették kezekbe a' Portugalliai kormány' igazgatását.

Nagy Britannia.

Sept. 24-dikén, vasárnap lévén a' Király ki akart volna Coweshez a' száozra szállani Istentiszteletre: hanem a' nagy szél miatt nem lehetett, melyre nézve a' hajó' fedelén felállított sátor alatt tartott istentiszteletet. — Sept. 25-dikén Londonnak ismét három egyházi-megyéből mentek több mint száz kocsikban nagyon számos Követségék köszöntésekkel és ajándékokkal a' Királynéhoz a' Brandenburg-house nevű udvarba, a' hol most lakik. — A' London két részeiben Westminsterben és Southwarkban lakó aszszonyok a' Parlamentum' Hobhouse nevű tagjának előtülése alatt s még vagy más kettőnek jelenlétében gyűlést tartván, Királyné ő Felségéhez köszöntést, azon Ujságírókhoz pedig, a' kik ő Felségének pártját fogják, ezért való köszöntetet határoztak.

A' Királyné' pártfogására gyűlö tanuk már számosan megérkeztek Londonba, kik közt neveztetnek Gróf Sangrati s ennek felesége, a' kik még vagy 6 más tanukkal egygyütt Hamiltonnénál vagynak szálláson — továbbá Gróf Vasalli, a' Királyné Lovászmestere, a' ki mind azoknak a' házaknak és szobáknak nagyon jól készült rajzolatait elhozta Olasz Országból, mellyekben a' Királyné lakott vagy meghált. — Gróf Oldinét, a' Bergami testvér hugát is várták: hirlelték, hogy Bergami maga is meg fog jelenni a' Belgiumi partokon, hogy önnét, ha a' Királyné' Prokurátorai kívánni fogják, azonnal által jöhessen Londonba, mint tanú.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Mint eddig cselekedtünk: ma is betűröl betüre ide nyomtattatjuk a' Pesti Magyar Ujságból a' Tsász. Kir. Felségek' Pesten 's Budán való foglalatoskodása' leírásának végezetét. —

„Pest Oktober 7-ikén. Szerentsés az olly Fejedelem, ki Alattvalóinak szívében találhatja fel hatalmának zálogát, a' hív-ségnek hodulását. Illy kintssel bir Felséges Apostoli Királyunk, mellyet töle semmi időnek viszontagságai el nem ragadhatnának. Buzgó szerénységgel siettek a' Nemes Vármegyéknek, a' Jász és Kun Kerületeknek, és a' Hajdú Városoknak Követeik Ő Felsége eléjébe, hogy Küldöiknek nevekben hív jobbágyi szereteteket küntsék, és szerentsések voltak Ő Felségének atyai kegyelmes biztatásait, és serkentő jóvoltának kinyilatkoztatásait mindnyájan tapasztalni. Midön így az Ország-nak minden Jurisdictioni kegyelmes Királyunkban Ő Tsász. Kir. Felségének Uralodói böltsességét, és Nemzetünkhez viseltető atyai kegyességét bámulhatni boldogok voltak, egyenként is minden Dioecézánus Püspökök, Fő Ispányok, és közönséges Tisztviselők el ragadtatva éreztek, magános meg hallgattatás alkalmazásával, mindeneknek boldogittatására kész jó voltát, sőt a' leg alsóbb rendű Jobbágyok is minden akadály nélkül szabadon folyamodhattak Ő Felségének kegyes színe elejébe, 's nem tsak meg halgattattak, hanem vigasztaló szavakkal, és igazság tétellel bocsájtattak el. De ollyanok is, kiket semmi bajos ügyek meg jelenni nem kénszeritettek ezerenként meszsze földről Pestre gyülekeztek, hogy Ő Felsé-

geknek a' Tsászárnak és Tsászárnénak, valamint a' Felséges Uralkodó Ház egyébbb Tagjainak Fő Személyeik látásával szemeket, és szíveiket örvendeztethessék. Azért óránként minden nap a' Gróf Károlyi Familia Palotája előtt, melly három hét óta Tsász. Kir. Residentiákeppen szolgál, száz meg száz ember áll Ő Felségek eránt való tiszteletből, és szeretete vágyodásának ki jelentéséül, 's a' temérdek sokaság mindenütt követi szemmel, és szívvel a' Nemzetek javára született Felségeket. A' város Elöljáróinak részéről is olly vigyázó szép rendelkezések tétettek, hogy mindenütt a' jó rend eddig fent tartatott, és leg kevesebb szerentsédlenség nem történt.

„Mivel Sept. 30-ikán a' Gyalog Katonáságnak is mind ki kellett állani a' szemlélő Hadi mutatványra; előtte való nap a' fegyveres Polgárság vette által az Őrálló szolgálatokat, és mind a' Felséges Udvar előtt, mind egyébbb Fő személyek szállásaik előtt az nap estig a' Polgárok strázsáltak.

„October 1-ső napján az egyházi Parádé után Ő Felségek az egész Tsász. Familiával, a' Fő Vendégekkel, és Generálisokkal Ferdinand Kir. Hercegnak táborig fő szállásán, melly Mélt. Festetits Antal Kamarás Urnak kertjében vagyon, az Orczy kertnek által ellenében, méltóztattak ebédelni, délután pedig ismét a' Táborba mentek, és több Regimentek osztályai által végbe vitt Hadi Játékokat, u. m. kerék Lovaglásokot, rud, és kerítés ugratásokat, Karakulérozásokat 's a' t. szemlélték.

„October -dik napján ment végbe a' nagy Lovag ütközetnek mutatványa, melyben az egész Lovasság, 15 Rgt, négy

tsata rendre volt felosztva, mellyeknek ketteje, az Üllői úton, más ketteje pedig a' Sz. Lőrinczi Tégla házakon túl volt felállítva, a' tartalék sereggel. — A' Hadi mozgások, az Üllői úton lévő Kortsmánál kezdődtek, a' Tsászár Huszároknak, az Ulánusokkal való öszvetsapásaival, azután a' Vasasok más oldalon Huszárokkal ütköztek meg, továbbá mind az Ulánusok, mind a' Hessenhomburg Huszárok engedve vissza húzódtak, 's az erősebb ágyuzások kezdődvén a' tsata úgy folytattatott, hogy a' második rendben lévő Katonaság is az ütközetbe keveredjék, mellynek tüzes öszve - tsapásaival, és az ágyuknak szörnyű dörgésével az által szakadott vége, hogy tsakugyan a' hátulso rendben álló két Had lábok is vissza nyomattattak. Mind ezen 3 óráig tartó Hadi munkákat Ő Felsége a' Tsászár meszszelató dombokról szemlelte az egész General Stábbal; a' Fels. Tsászárné pedig sok Uri Vendégekkel a' Ferenczhalmán lévő állásról, a' melly előtt tsak ugyan a' győzedelmesekek meg szüntek üzni az ellenkező felet. A' Kotsikon, Lóháton, és Gyalog lévő nézők sokasága számlálhatatlan volt.

„Kedden nyugodalom nap volt a' Katonaságra nézve. Szerdán, Tsötörtökön, és Pénteken majd több, majd kevesebb Regimentek tartottak Hadi Gyakorlásokat Ő Felségek előtt. — Tsötörtökön reggel 7 $\frac{1}{2}$ óra tájban Károly Bavariai K. Herczeg is elútazott, Pénteken délután némelly Német Lovas Regimentek az új szállásukra a' táborból elindultak.

„Ő Ts. Kir. Felségeknek tiszteletére, és az itt lévő Fő Vendégeknek mulattatására némelly Pesti, és Budai Uraságok fényes Bálakat adtak, u. m. Özvegy Batyányi Grófné, született Majthényi Assz.; Mélt. Gróf Sándor Vincze; Nagy Mélt. Gróf. Brunsvik. Jósef Tárnok Mester Br.

dán: Mélt. Gróf Teleki László Septemvir, és Nagy Mélt. Almásy Pál Magyar Ország. K. Fő Lovász Mester Pesten, mellyekre a' Ts. és Kir. Herczegek más Fő vendégekkel meg jelentek.

„October 4-ikén mint Felséges Urunk neve napján, minthogy más tiszteleteket világos parantsolatja által Ő Felsége el mellékelt, tsak a' Templomokban tartattak Egyházi ájtatosságok, 's nevezet szerint a' Budai Fő Plébániai Templomban maga a' Primás Herczeg tartott nagy Misset Ő Ts. Kir. Felségeknek szerentsés életéért: estve pedig Pesten a' Német Társaság, Budán a' Magyar Társaság „István Király“ nevezetű Játékot adta elől a' Theátronnak fényes ki világosítottásával, és a' nép énekének el zengésével.

„October 2-ikén estve a' Budai Aszszonyi Egyesületnek kegyes céljaira a' Budai Theátromban némelly Theátróm kedvellők által elő adott Játékra Ő Felségek a' Tsászár, és Tsászárné Felséges le ereszkedéseknek, és jótéví könyörültelességeknak újabb megbizonyítására meg jelelni, 's ez által a' hasznos Intézetnek fenn maradását eszközölni méltóztattak.

„Budáról September 24-ikén indult el Kircheimba vissza Henrietta Özvegy Würtembergi Herczeg Aszszony Erzsébeth legifjabb Herczeg Aszszonyával, minekutánna Jun. 21. napjától fogva a' mostanig Palatinusnál Ő Ts. Fő Herczegségénél mint Leányával látogatóban lett volna. Ma a' többi Regimentek is a' táborból ki indulnak, Ő Ts. Kir. Felségek pedig October 9-dikén, az az jövő Hetfőn szándékoznak Esztergom felé megindulni, a' hol meghálván, Ő Felségek a' Tsászár és Tsászárné Ujvárnak, Nagy-Szombatnak, 's Holitsnak veszik útjokat, a' honnan Császár Ő Főge Tropauba fog menni.

„Budán és Pesten a' Szüretnek vége
vagyon, és a' termés olly jónak tartatik,
hogy a' törkölös mustnak akója 9 forinton
kellt.

A' Nemzeti Játékszínről.

Pestről Sept. 30-dikán. Azon ha-
tálatlan örömünk, melly Felséges Kirá-
lyunk, 's legkegyelmesebb Urunknak Ma-
gyar hívei között való mulatásából ered,
több mellékes örömökben is részeltet ben-
nünket, mellyek közé méltán számláljuk
azt is: hogy a' Székes Fehérvári Nemzeti
Szinjászó Társaság, honni nyelvünkön
adandó mutatványok végett, ide, Thaliánk
első bñltőjébe idéztetvén, ezen örvende-
tes esetnek inneplését dicsőíteni segíti.
Valóban ha ő Felségének azon véghetel-
len kegyessége, hogy határaink, sőt fal-
aink között kíván hosszabb időre marad-
ni, már magában is szerfelett való öröme-
re indíthatta a' Hazafiakat; melly észre-
gerjesztheti a' magyar szíveket az, hogy
nemzeti Thaliánk nem tartatott légyen ér-
demetlenek, vagy tsekélynek, nemzeti
nagy innepünk díszítésére, mert éppen
nem szenved kétséget hogy Felséges Ven-
dégeink különös kívánságokra hi-
vattattak légyen meg Szinjászóink. Óhaj-
tottuk volna hogy azon Hazafiak kik a'
köz csinosodásnak ezen ágát olly tsekély-
nek tartják, hogy annak nyelvünkre néz-
ve annyira szükséges elő segéllését egész-
sen el mellőzni nem általják — most itt
jelen lehetek volna; mennyire gyöződ-
hetek volna meg arról: hogy nyelvünk
már sem alkalmatlan, és mennyire
tökéltebbítő! örömmel tapasztalhatták
volna, velünk együtt, mennyire mentek
légyen Játászóink szinte egészen magokra

hagyattatván, 's mit tehetnének a' szük-
séges pártfogás és segéllés mellett. Igazán
kellemetes meg lépés volt, minden nem-
zete előmenetelét szívesen óhajtó Magyar-
ra nézve, meg bizonyosodni arról hogy
még ezen részben sem maradtunk egész-
szen hátra, de egyszersmind egy fájdalom-
mas érzéstől is nehezen menekedhetett,
melly onnan eredett, hogy midőn a' né-
met Hazafi társaink állandóul bírják több
fő Városaink Játékszíneiket, nemzeti Ját-
szóink még mindekkoráig sem mi állandó-
menetlékre sem tettek szert, sőt még
anya Városunkba is csak vendégen-
ként hivatnak meg; de él Ferentzünk!
él nemzetünk atya! — a' ki nemzeti pal-
lérozódásunk egyéb ágait olly nagy lel-
küen segítette elő, bizonyosan ezt sem
fogja elmellőzve hagyni, — az első lé-
pés meg van már téve: Felséges Ki-
rályunk kogyes figyelmére méltó-
táztatta Játékszínünket, Magya-
rok! kell o' ennél nagyobb serkentés!
Sept. 27-dikén kezdé ezen Társaság mu-
tatványait, Szent-Jobi Szabó László ere-
deti Hazai Drámájával: Mátyás Király,
vagy a' nép szeretete jámbor Fe-
jedelmek jutalma nevezet alatt. Egy
már olly gyakran látott munkának ez al-
kalmatosságra lett választását, inentik a'
környülállások és a' helyheztetés, javasolta
pedig rész szerént alkalmas volta, rész-
szerént a' szükség is, melly nekünk az
eredeti darabokban még nem nagy válo-
gatást enged; az előadás a' Játászók vetél-
kedő igyekezetek által minden józan vá-
rakozásnak meg felelt; különös meg emlé-
kezést érdemel főkép Murányiné Assz,
ki is Geréb Er'sebet személyét tellyes méltó-
sággal és kimerítve adta előnkbe. Itéle-
tünk szerént ezen rollnak próba köve azon
jelenés, mellyben a' Cseh Királlyal fia'

szabadon botsájtatása eránt alkudozik, mert itt a játszónak egyenlő figyelemmel kell lenni a Gubernátor Özvegge, és a fiáért esdeklő anya eránt, mi könnyen hibázhat tehát a nem egészen gyakorlott játzó, ha el mellözvén az egyiket, a másikat nagyon ki emeli, ugyan is el tévesztvén szemé elöl az elsőt, Caricaturát képez egy Europa tsudálta Mátyásunk anya helyett, — vagy pedig különös figyelmet fordítván az anyára, elkerülhetetlenül egy tsupán tsak kérkedő, és indulatoskodó aszszonynak alatsonyítja, nagy Hunyadink méltó választottját, Murányiné egyesítvén (a mint azt alkalmas voltától előre várunk is) a két szempontot, kellemetes látást szerzett számos nézőinek. Katalin rollja kedveltetésigire sokat tett ugyan már a szerző maga is, de Balogné Assz. helyes elő adásának is meg van a maga érdeme, a gyermekes ártatlanságot, rolljának egyetlen szembeünlő oldalát, igaz vonásokkal ábrázolta, helyes volt vígságának hirtelen változása is, midőn ki nyilatkoztatván attjának, Mátyás eránt való szerelmet, és ettől meg nem halgattatván, szomorúan távozik. — A férjfi rollok közül e darabban úgy látszik leg háládatlanabb Podiebrád a Cseh Király, de Murányi Úr tzélerányos maga alkalmaztatásával nem kevés értéket tudott belé szóni, és ha nem követte is ki menetelét a Galleriák mindenkor kétséges, és többnyire zavaros tapsok, meg elégedhet a kisebb rész tsendes részvételével, és helybenhagyásával; mellyeket bé bizonyított Játékszíni mély bé látásával, nagy mértékben érdemlett. — Vitéz, Nagy Váradipüspök szelid, és az idő kort példázó characterét Horváth Úr kielégítőleg képezte, a szünet nélkül declamált beszéd, — melly ha a Frantzok Tragoediájokban

kedves is, a magyar fülnek egyébbéránt ugyan idegen, s ennél fogva nem is különösen kedves, — itt bizonyosan igen helyesen volt használva, a Püspök itt az illy páthósszal nem Leveset imponál; és Vitéz, mint ezen egész történetnek fő rúgója, jobb kezébe nehezen juthatott volna. Nagy Úr Szilágyi Mihály személyében mind öltözetire, mind főkép alkalmaztatására nézve, nem kevés kívánni valót hagyott ugyan hátra, — az elő adásban mindazonáltal sok helyes fordulatokat mutatott. Kőszeghy Ur Mátyás személyét azon néki tulajdon egyenességgel és szinte erőlködéssel viselte, molly minden rolljaiban annyira kitetsző, és minden dítséretes játéka mellett is, felvett személyeinek tsak egyik oldalát engedti igazán találni, declamációjá ma bizonyosan sokkal nagyobb érettséget mutatott, mintsem az egy 17 esztendősi ifúnak szájjában természetes lehetne, alkalmaztatása mindazonáltal tapasztalt színjátzóra mutat. Komlósy Úr is mint Gara szép Játékszíni gyakorlottságot bizonyított; a Cseh Király előtt mutatott szabad mozdulati példáiul szolgálhatnak, hogy felvett személyét igaz oldalról fogta légyen. Újlaki, Rozgonyi, Lindvay és a Lengyel Követ kielégítettek, de a Madróczy személyét játzó Úr úgy látszik egy néki idegen helyhezítésben forgott, mert a szerző által elég világosan ki jelelt tüzes, és hazája után esenkedő nemes ifjú helyett, egy sopánkodó, s szinte meg élemedett közönséges férjfiút láttatott; a Cseh Cancellarius pedig, a Királya eránt tartozó mély tiszteletről és tartózkodásról, a mint látszott egészen meg felejtkezett, mert több mint barátságos egyezést gyanittató bizodalommal forgott a Király és a Királyiszek körül.